

Hagastaden

- PM om behov och önskemål avseende Norrmalms stadsdelsnämnds verksamheter

Syfte

Syftet med denna PM är att beskriva hur Norrmalms stadsdelsförvaltning ser på utvecklingen av Hagastaden samt vilka behov och önskemål som finns för stadsdelsnämndens verksamheter. Stadsdelsförvaltningen ger också synpunkter på funktioner som inte direkt ligger under stadsdelsnämndens ansvarsområde men som berör våra verksamheter.

Denna PM är avsedd som ett underlag för bland andra stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret i planeringen av området samt som ett stöd för stadsdelsförvaltningens interna planering. Stadsdelsförvaltningen uppdaterar denna PM kontinuerligt, eftersom bland annat förändringar i projektet samt samhällsutvecklingen i övrigt kan påverka förvaltningens behov.

Stadsdelsnämndens behov redovisas också i remissvaren avseende detaljplanerna för området och preciseras i exploateringskontorets avtal med byggherrar. Inriktnings- och genomförandebeslut för t.ex. förskolor tas löpande upp i stadsdelsnämnden.

Bakgrund

Stockholm växer och Hagastaden är en viktig del av stadens förverkligande av Vision 2030, med bärande idéer om en innovativ och växande region som är mångsidig och upplevelserik. Redan för 15 år sedan pekades Norra Stationsområdet ut som ett potentiellt stadsutvecklingsprojekt. Samtidigt utvecklade Karolinska Institutet en idé om att skapa ett centrum för biovetenskaplig forskning i en attraktiv miljö. Stockholms stad och Solna stad bestämde sig då för att gemensamt satsa på det nya området som ska bli Hagastaden.

Genom överdäckning av motorväg och järnväg ska det gamla industriområdet bebyggas och omvandlas till en levande och attraktiv stadsdel. När Hagastaden står färdigt ska stadsdelen rymma 6000 nya bostäder (varav 3000 i Stockholms stad) och 50 000 arbetsplatser (varav 14 000 i Stockholms stad). Stadsdelen integreras med Karolinska Institutet och Nya Karolinska Solna, det

nya universitetssjukhus med högspecialiserad vård, som öppnar 2016. Högskolor, forskningsinstitut och näringsliv ska arbeta i nära samverkan och bilda ett centrum för verksamheter inom life science. Life science är ett samlingsbegrepp för vetenskaper som syftar till att förbättra liv och hälsa.

Stadsdelsnämndens ansvarsområden

Stadsdelsnämnden ansvarar för att inventera och planera för att tillgodose behovet av förskolor och viss fritidsverksamhet, verksamhetslokaler och bostäder för personer med behov enligt SoL (Socialtjänstlagen) och LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) samt boende för äldre. Planeringen av boende för funktionshindrade samt äldre sker i samråd med socialförvaltningen respektive äldreförvaltningen. Stadsdelsnämnderna ansvarar också för skötsel och utveckling av parker och grönområden samt för att verka för en trygg miljö för boende, besökande och arbetande i stadsdelen.

Park och grönpianering

En långsiktigt hållbar, trygg och tillgänglig parkmiljö i en tätbebyggd stad ställer höga krav på utformning, funktion och kvalité. En stabil parkstomme med riklig grönska, blomsterprakt, sittplatser, gångvägar och god belysning skapar förutsättningar för att på ett bra sätt kunna integrera ytor för t.ex. lek och spontanidrott.

Nya parker planeras i Hagastaden, men det kommer ändå att råda brist på grönytor i förhållande till förväntat antal boende och besökare. Stadsdelsförvaltningen anser att detta medför att den befintliga parkstrukturen i området kring Hagastaden behöver stärkas parallellt med att det i enlighet med *Den gröna promenadstaden – En strategi för utveckling av Stockholms parker och natur*, behöver utvecklas idéer för att öka de gröna och rekreativa ytorna i området. Samarbetet med Solna stad behöver stärkas för att samordna Solnas och Stockholms planering av parker och rekreation. Som det ser ut nu planerar Solna inte några nya parker. I deras del av Hagastaden finns bara den befintliga Sjukhusparken, som varken är tillgänglighetsanpassad eller särskilt anpassad för barn och unga. Förvaltningen ser med oro på detta då det förmodligen kommer innebära ytterligare tryck på parkerna i Stockholms del av området.

Enligt den nyligen publicerade rapporten *Ekosystemtjänster i stadsplaneringen – en vägledning* behöver stadens grönska och vatten vara mångfunktionella med flera tjänster på samma yta. En park kan till exempel samtidigt vara en rekreativ miljö, rena dagvatten, kyla stadsmiljön och skapa livsmiljö för pollinatörer och

skadedjursbekämpare. För att åstadkomma mångfunktionalitet krävs noggrann planering och för att trygga ekosystemens långsiktiga funktion behövs tillräckligt stora ytor, variation av miljöer och kontakt med omgivande grönområden.

Enligt stadsförvaltningen skulle det vara intressant att i Hagastaden titta vidare på att utveckla den s.k. grönytefaktorn, som används bland annat i planeringen av Norra Djurgårdsstaden. Den är ett redskap för styrning av hur stor andel av mark och byggnader som ska vara gröna och hur grönskan ska utformas. Hittills har en grönytefaktor för kvartersmark tagits fram, men *Den gröna promenadstaden* anger att ett liknande system för den offentliga grönskan ska prövas. Vidare anser förvaltningen att det inom projektet bör redovisas hur andelen parkyta per invånare för hela stadsdelsområdet påverkas i och med utbyggnaden av Hagastaden.

Grönplanering för detaljplaneområde 1

Inom detaljplan 1 planeras den s.k. Norra Stationsparken, som kommer att bestå av två axlar som korsar varandra på mitten. Parken är 1,8 hektar och liten i förhållande till den höga exploateringen av området. Jämförelsevis är Vasaparken, som också fungerar som stadsdelspark, ca 5,4 hektar. Norra Stationsparken är till ytan ungefär lika stor som Kungsholmstorg.

Norra stationsparken kommer att kunna börja anläggas ca 2020 och kommer alltså inte att vara klar när första inflyttningarna sker. Med anledning av parkens knappa storlek och att den färdigställs sent i utbyggnadsprocessen anser stadsdelsförvaltningen att det är nödvändigt att exploateringskontoret avsätter medel för att genomföra kvalitetshöjande åtgärder i närliggande befintliga parker och grönområden. Stadsdelsförvaltningen har tagit fram ett programförslag och en kalkyl för att utveckla Norrbackatäppan. Förstärkningen av parken behöver vara klar till att de första boende flyttar in hösten 2017.

Stadsdelsförvaltningen är även angelägen att exploateringskontoret i samråd med stadsdelsförvaltningen, i väntan på att Norra Stationsparken blir klar, anlägger tillfälliga aktivitetsytor i området. Denna typ av ytor behövs också till hösten 2017.

Att involvera medborgarna i utvecklingen av det gröna Stockholm är en central utgångspunkt i *Den gröna promenadstaden*. Med hänsyn till detta och i och med att parkerna i Hagastaden kommer att anläggas när boende redan är på plats, anser stadsdelsförvaltningen att utvecklingen av Norra Stationsparken, upprustningen av Norrbackatäppen och tillfälliga aktivitetsytor bör kunna ske i dialog

med boende. Hagastadens invånare kan ge kunskap om hur områden används och vilka brister och behov som finns. Genom att involvera även boende i Vasastaden skulle dialogen kunna fungera integrationskapande mellan de olika stadsdelarna.

Grönplanering för detaljplaneområde 2

Med tanke på den låga parktillgången i detaljplaneområde 1 är det särskilt viktigt att tillräckliga och värdeskapande friytor för rekreation och möten skapas inom detaljplaneområde 2. Det behöver skapas förutsättningar för skyddade, trygga, öppna och gröna rum med höga vistelsevärden. Bebyggelsens omfattning bör planeras för att kunna ge friytorna tillräckliga kvaliteter för barn och ungas lek och fritid. Stadsdelsförvaltningen får ofta in synpunkter och önskemål om att stadsdelsområdet behöver parkfunktioner som inte alltid får plats inom befintlig parkstruktur, t.ex. skate, utomhusgym och vinteraktiviteter, vilket bör tas i beaktande i den fortsatta planeringen av detaljplaneområde 2.

Enligt stadsdelsförvaltningen är det angeläget att man i detaljplan 2 planerar för en idrottspark på f.d. bensinstationstomten, i enlighet med den fördjupade översiktsplanen för Karolinska-Norra Station. Idrottsparken behöver innehålla underbyggd idrottshall, bokningsbar bollplan men också ytor för spontanidrott, lek och fritid. Med tanke på att det planeras skola inom planområdet behövs särskilt fokus på barn och unga och det bör tydligt framgå var skolgård planeras in.

En idrottspark blir en naturlig länk mellan Hagastaden och Bellevueparken samt Haga-Brunnsvikenområdet. Det är viktigt att bebyggelsen ger ett respektfullt möte med Nationalstadsparkens historiska landskap runt Brunnsviken och samspelar varsamt med de befintliga träd som kantar parkrummen och ramar in de öppna pelouserna och vattenrummen.

I enlighet med målsättningen i Stockholms översiktsplan om ”promenadstaden” och dokumentet *Den gröna promenadstaden*, anser förvaltningen att det är viktigt att skapa ett sammanhang med tillgängliga gång- och cykelstråk mellan de parker som planeras och vidare till de befintliga parkerna i stadsdelsområdet och parklandskapet i Bellevue och hela Haga-Brunnsvikenområdet. Enligt stadsdelsförvaltningen bör detta säkerställas i detaljplan 2. Sveaplan och Cederdahlsgatan utgör viktiga kopplingar mellan stadsdelarna och stadsdelsförvaltningen anser att utredningen av detaljplan 2 även bör innefatta dessa områden. Med tanke på att hela Nationalstadsparken är en betydande parkresurs för området, är

det även viktigt att skapa bra kopplingar mellan detaljplaneområde 1 och 2 samt att förbindelsen över E4:an är trygg och säker.

Bellevueparken

För upprustning av Bellevueparken finns ett program och ett inriktningsbeslut antaget av fem nämnder i staden. Hela Bellevueområdet kommer att bli ett viktigt rekreationsområde för invånarna i Hagastaden. Stadsdelsförvaltningen har bl.a. genomfört landskapsvård, förbättrat gångvägar, förstärkt belysning, skapat nya sittplatser och andra mötesplatser. Enligt programmet för Bellevueparken ska bollplanen flyttas för att göra det möjligt att återskapa parklandskapet i enlighet med målen för vård- och utvecklingsplanen för Nationalstadsparken.

Bellevueparken norr om Värtabanan är idag ”icke detaljplanelagd mark” och stadsdelsförvaltningen anser att det i arbetet med detaljplan 2 bör utredas om denna del av parken bör ingå i detaljplaneområdet, med syfte att planläggas till park. En planfråga för stadsbyggnadskontoret att ta ställning till är hur de ytor, som idag upptas av båtbyggor och båtuppläggningsplatser, ska disponeras så att det ges möjlighet för fler människor att komma nära vattnet och strandlinjen.

Detaljplaneområde 3

Detta avsnitt kompletteras senare.

Förskolor

Stadsdelsförvaltningen räknar med att det, då Hagastaden är helt utbyggd med 3000 nya bostäder, behövs cirka 750 förskoleplatser, vilket motsvarar omkring 12-15 förskolor med 60 till 70 barn på varje förskola. Stadsdelsförvaltningens behovsbedömning av antalet förskoleplatser ligger i linje med kommunfullmäktiges nyckeltal om 25 förskoleplatser per 100 lägenheter. I planeringen av förskolor ser förvaltningen också till stadsdelsområdet som helhet och hur Hagastadens behov och utbud påverkas av det befintliga förskolebeståndet.

Detaljplaneområde 1

Hagastadens fem första bostadskvarter som börjar byggas med start 2015, behöver kapacitet för att ta emot ca 250 förskolebarn. Varje förskola ska rymma 60-70 barn för att fungera väl både pedagogiskt och ekonomiskt. Stadsdelsnämnden har fattat ett genomförandebeslut om fyra förskolor i kvarter 2 och 3 med plats för 220-240 barn vilket förväntas täcka behovet av förskoleplatser för de fem första kvarteren 2-6. De kvarter som då inte är med i

beräkningarna är kvarter 50 och 51, Helix och Innovationen som är klara för inflyttning 2017 och 2018. Utifrån att förskolorna i kvarter 2 och 3 har en större kapacitet än behovet när de är färdiga är prognosen att platserna kommer att kunna räcka med en beräkning på årsbas när kvarteren i detaljplaneområde 1 står färdiga. Barnprognoser visar även att under åren 2017-2020 kommer barn 1-5 år vara färre än år 2014, vilket ger en buffert av platser i befintliga lokaler på Norrmalm.

Inom etapp 2 i detaljplaneområde 1 beräknas behovet vara ca 330 förskoleplatser. Byggtiden sträcker sig mellan år 2020-2023, vilket är i linje med när detaljplaneområde 2 och 3 kommer att stå klart. Inom denna tidsperiod planeras det utökningar av platser inom stadsdelsområdet, då det finns planer på att bygga om befintliga förskolor för att få högre platskapacitet än i dag. Detta medför att behovet av förskoleplatser för etapp 2 är två förskolor om vardera 70 platser med fördel placerade i kvarter 7.

Fastighetskontoret kommer att förvärva lokalerna i kvarter 2 och 3 i form av bostadsrättsandelar och stadsdelsnämnden hyr sedan dessa av fastighetskontoret. Stadsdelsnämndens hyreskostnad till fastighetskontoret baseras på ränta på byggkostnaden och årliga avgifter på ca 600 kr/kvm samt en administrativ kostnad på 114 kr/kvm. Stadsdelsförvaltningen kommer att skriva avtal med bostadsrättsföreningarna i avseende samnyttjande av gårdar. Se stadsdelsförvaltningens program för förskolor i Hagastaden för närmare beskrivning av utformningen av förskolorna.

Detaljplaneområde 2

Inom detaljplaneområde 2 beräknas det behövas 75 förskoleplatser utifrån de bostäder som byggs och 255 platser för att täcka behovet från detaljplan 1 etapp 2, vilket ger ett behov på 320 förskoleplatser. Det är önskvärt att en förskola med plats för 180 barn förläggs integrerat med den planerade skolan samt att platserna med fördel fördelas på två förskolor med plats för 70 barn vardera. Ett önskemål är att dessa förskolor ligger i en fristående byggnad med egen utegård alternativt i bostadshus. Om förskolorna förläggs i flerbostadshus ska det vara lokaler i sammanhängande yta med bra ljusförhållanden och utemiljöer med gott utrymme för lek, rörelse och utforskande.

Detaljplaneområde 3

Detta avsnitt kompletteras senare.

Förskolegårdar och utevistelse

Tillgång till uteverksamhet ska med fördel placeras inom fastigheten. Barn är en stor del av sin vakna tid i förskolan. En bra utemiljö ger många positiva effekter på barns hälsa och välbefinnande.

Förskoleverksamheten bygger till stor del på verksamhet ute i närmiljön och förskolans gårdar. Därför blir miljön på bostadsgårdarna, Norra Stationsparken och tillgången till Hagaparken och Bellevueparken central. När det gäller den dagliga utomhusverksamheten för barn i åldrarna fyra till fem år kommer utformningen av Norra Stationsparken att bli viktig. För att avlasta gårdarna i bostadskvarteren, anser stadsdelsförvaltningen, att det måste finnas minst två lekplatser i Norra Stationsparken som förskolorna kan använda för sin utomhusverksamhet.

Att lätt kunna ta sig till Hagaparken och Bellevueparken för utflykter kommer också att vara viktigt för alla förskolor i området. Tydliga gångstråk och bra kommunikationer från Hagastaden till Haga-Brunnsvikens parklandskap gör också att gårdar i kvarteren och Norra Stationsparken avlastas. Det är viktigt att kommunikationsstråken är anpassade till funktionsnedsatta barn samt barnvagnar, så att inte nivåskillnader försvårar tillgängligheten till Hagaparken och Bellevue.

Kultur och öppen verksamhet för barn och ungdomar

När Hagastaden är fullt utbyggd kommer det att bo cirka 2 000 barn och ungdomar i åldrarna 0-16 år i området. Förutom mötesplatser för olika åldersgrupper i det offentliga rummet behöver barn och ungdomar också mötesplatser för kultur, t.ex. ett modernt bibliotek med ett brett kulturutbud. En etablering av exempelvis kulturskolans verksamhet i området skulle ge barn och ungdomar möjlighet att på sin fritid utöva musik, spela teater eller ägna sig åt annan skapande verksamhet.

Hagastaden kommer med sitt läge att bli en naturlig del av den s.k. Vetenskapsstaden genom närheten till Stockholms universitet, Karolinska Institutet, KTH och Handelshögskolan. Det finns därför stora möjligheter att på ett tidigt stadium etablera kontakter och samarbete mellan stadens pedagogiska verksamheter och högskolor och universitet.

I ett nytt bostadsområde med många barnfamiljer kommer det även att finnas behov av en öppen förskola, där nyblivna föräldrar med sina barn kan träffa andra föräldrar i samma situation. I Hagastaden

behöver det också finnas viktiga funktioner som vård-, mödravårds- och barnavårdscentral och förvaltningen anser att landstinget på ett tydligare sätt behöver vara med i planeringen.

Stadsdelsförvaltningens ser inom detaljplaneområde 2 ett behov av en parkleksbyggnad/-lokal. En parklek är en öppen bemannad verksamhet för barn- och ungdomar där aktiviteterna kan variera, t.ex. kan öppen förskola hållas där under vissa tider. En parkleksverksamhet behöver placeras med närhet till lek, park och natur.

Tillsammans med fastighetskontoret utreder stadsdelsförvaltningen möjligheten att inrätta en verksamhet för barn- och ungdomar i det gamla stallet på Bellevuehöjden. Verksamheten är tänkt att vara öppen för förskolor, skolor och familjer i stadsdelen och ha en profil kring natur och kultur.

Bostäder för personer med funktionsnedsättning

Stockholm har stort behov av fler bostäder med särskild service för personer som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Av aktuell intresselista hos förmedlingsenheten på socialförvaltningen, som förmedlar alla lägenheterna, framgår ett behov av bostad för närmare 400 personer som tillhör LSS personkrets. Av dessa bedöms idag cirka hälften ha ett akut behov. Behovet bedöms öka under den kommande tioårsperioden. Kön för personer med psykisk funktionsnedsättning till stödboende eller gruppboende består av 100 personer.

Stadsdelsnämnderna har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att öka utbyggnadstakten och att säkerställa att detta klaras i samverkan med bl.a. bostadsbolagen. Bostad med särskild service omfattas, sedan sommaren 2009, av valfrihetssystemet och det har visat sig att bostad i innerstaden ofta efterfrågas av brukarna och deras anhöriga/juridiska ställföreträdare. I stadens budget för 2015 står att berörda nämnder i samband med större bostadsexploateringsprojekt ska pröva om projekten kan innehålla en andel om minst 5 procent lägenheter för särskilt boende, med prioriterad inriktning på boenden för personer med funktionsnedsättningar.

Då hyresnivåerna i Hagastaden blir höga, är det viktigt att framhålla att detta medför kostnader även för stadsdelsnämnden. För bostäder för personer med funktionsnedsättning innebär det att den hyresdel som överstiger försäkringskassans maxnivå för bostadsbidrag, i

dagsläget 5 825 kr, i huvudsak ska finansieras via det kommunala bostadstillägget för personer med funktionsnedsättning som bekostas av stadsdelsnämndens fasta anslag. För en lägenhet med månadshyra på 12 000 kr kan detta därför medföra en merkostnad för stadsdelsnämnden med ca 75 000 per år och lägenhet.

Boendetyper

Att bo i en fullvärdig bostad är en viktig förutsättning för att kunna leva ett självständigt liv. Därför måste lägenheterna uppfylla Boverkets byggregler, vilket innebär rum med inredning och utrustning för personlig hygien, rum eller avskiljbar del av rum för samvaro, sömn och vila, rum eller del av rum för matlagning.

Ju bättre alla lägenheter utformas från början, dvs. att de även kan fungera vid rörelsehinder, synskador etc., desto mindre blir behovet av vardagsstöd från andra t.ex. i form av hemtjänst. Detta innebär att man även om man får en funktionsnedsättning, i större utsträckning kan bo kvar hemma och inte behöver flytta till annan boendeform.

Gruppboend är ett boendebalternativ för personer som har ett så omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov att kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. En gruppboend omfattar ca 5-6 lägenheter där varje lägenhet ska vara ca 40 kvm. Utöver detta måste det i gruppboenden finnas förbindelse till gemensamt kök och matrum, samvarorum, tvättstuga och förråd samt personalutrymmen som kontor, jourrum och omklädningsrum samt dusch och toalett.

Med *serviceboend* menas vanligen ett antal lägenheter som har tillgång till personal, gemensamhetslokal, eventuell matdistribution etc. Lägenheterna är i regel anpassade efter den enskildes behov och kan ligga samlade i samma hus eller spridda mellan olika fastigheter i nära anslutning till gemensamhetslokalen.

Ett *stödboend* är en mellanform mellan ett helt självständigt boend och ett boend i gruppboend. I nära anslutning till stödboendet ska det finnas tillgång till gemensamhetslokal för hyresgästerna samt personalutrymmen i form av kontor, personalrum, omklädningsrum, dusch och toalett. Lägenheterna i ett stödboend bör ligga samlade.

Det är viktigt att i planeringen beakta att en bostad med särskild service inte bör placeras i nära anslutning till annan sådan bostad eller andra bostäder som inte är ordinära, t.ex. korttidshem eller

särskilda boendeformer för äldre. Detta för att undvika en institutionell prägel. Dock bör de olika gruppboendena färdigställas ungefär samtidigt för att uppnå största möjliga samordningsvinst.

Behov detaljplaneområde 1

I kvarter 2 (Cellen), kvarter 4 (Kromosomen) och i kvarter 6 (Proteinet) har beslutats om varsin servicebostadsenhet omfattande 12 lägenheter samt en lokal för gemenskap och personal per enhet. Genomförandeärendet för kvarter 2 antogs av stadsdelsnämnden i december 2013 och av kommunstyrelsens ekonomiska utskott i februari 2014. Genomförandeärendet för kvarter 4 och 6 antogs av stadsdelsnämnden i mars 2014 och kommunstyrelsens ekonomiska utskott i april 2014.

Enligt trafikkontoret kommer lutningen på vissa gator i dessa kvarter uppgå till 7,5 - 8%, vilket försvårar angöringen och framkomligheten för personer med rörelsenedsättning. Stadsdelsförvaltningen är mycket angelägen att detta tas i beaktande. Enligt stadsdelsförvaltningen är det också avgörande att man i planeringen följer Boverkets krav om att det ska finnas en plan yta framför entréerna.

I kvarter 7 till 11 ser stadsdelsförvaltningen behov av en gruppboendestad med 6 lägenheter samt en servicebostadsenhet omfattande 12 lägenheter och en lokal för gemenskap och personal. I kvarter 30 till 33 planeras en gruppboendestad med 6 lägenheter.

Förutsatt att dessa planer godkänns kommer detaljplaneområde 1 att ha 60 bostäder med särskild service (LSS).

Behov detaljplaneområde 2 & 3

Stadsdelsförvaltningen bedömer att det åren 2019-2020 och framgent finns stort behov av ytterligare bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning, både i form av grupp- och servicebostäder och stödboenden. Stadsdelsförvaltningen ser i detaljplaneområde 2 ett behov av en gruppboendestad med 6 lägenheter (LSS) samt i detaljplaneområde 3 behov av ett särskilt boende eller ett stödboende för personer med psykisk funktionsnedsättning (SoL) med 12-14 lägenheter.

Även här är stadsdelsförvaltningen mycket angelägen att tillgängligheter till fastigheterna tas i beaktande vid den fortsatta planeringen av placering av boende för personer med funktionsnedsättning.

Äldreomsorg

På Norrmalm finns i nuläget cirka 8 000 personer i åldern 65 till 79 år och drygt 2 300 personer över 80 år. De som har behov av insatser från äldreomsorgen är i allmänhet över 80 år och den åldersgruppen beräknas i det närmaste fördubblas fram till år 2040.

Behovet av lägenheter på vård- och omsorgsboende beräknas vara konstant de närmaste åren men förväntas öka, från nuvarande 390 till 540 lägenheter år 2040, d.v.s. en ökning med 38 procent.

Inom Hagastaden behövs olika former av boenden för äldre. För den stora gruppen personer i åldern 65 till 79 år finns behov av seniorlägenheter. För personer över 80 år kommer det att finnas behov av såväl senior- och trygghetsboende som vård- och omsorgsboende.

Som beskrivs i avsnittet om boende för personer med funktionsnedsättning, är det angeläget att alla lägenheter från början utformas så att de även kan fungera för personer med t.ex. rörelsehinder eller synskador. På så sätt kan även äldre i större utsträckning bo kvar hemma och inte behöva flytta till annan boendeform.

Sammanställning platsbehov offentlig service

	Dp 1	Dp 2	Dp 3	Totalt
Antal planerade bostäder	2000	300	?	?
Behov förskoleplatser	380	320	?	?
Behov spec. bostäder (platser)	60	6	12-14	80

Trafik och kommunikationer

I enlighet med stadens framkomlighetsstrategi anser förvaltningen att de färdssätt som kan transportera flest människor och gods på minst yta behöver prioriteras, det vill säga kollektivtrafik, cykel, gång och godsfordon med hög beläggning.

Stadsdelsförvaltningen anser att cykelvägar bör prioriteras. Cykelparkeringar bör tidigt planeras in vid bostäder och hållplatser och ett högt cykelparkeringstal (cykelparkeringsplats per lägenhet) bör eftersträvas. Möjlighet att använda bilpoolsbilar behöver tas med i planeringen.

Ur ett barnperspektiv är sammanhängande, trevliga och trygga gångstråk (och cykelstråk) en viktig förutsättning för barns och ungas rörelsefrihet. Detta gäller även för äldre och personer med

funktionsnedsättning. Genom att behålla, förstärka och skapa sammanhängande gångstråk mellan områden, funktioner och bebyggelse stärks möjligheterna att på egen hand ta sig till skola eller arbete, vänner och fritidsaktiviteter.

Trygga och säkra vägar för skolbarn behöver planeras in för förskole- och skolbarn både inom och i anslutning till planområdet. Enligt stadsdelsförvaltningen bör trafikkontorets trafikpedagoger knytas till projektet för att starta ett arbete kring en säker, trygg och hälsosam trafikmiljö för barn och ungdomar.

Kontaktpersoner Norrmalms stadsdelsförvaltning

Johanna Engman, stadsdelsdirektör, 08-508 09 033

Johanna Hult, avdelningschef förskola och fritid, 08-508 09 310

Britt Mattsson, avdelningschef parkmiljö, 08-508 09 330

Anne Höjer, avdelningschef för äldre- och socialtjänst, 08-508 09 312

Vakant, lokalplanerare, 08-508 09 xxx

Leila Massih, samhällsplanerare, 08-508 09 306 (håller i uppdateringen av denna PM)